

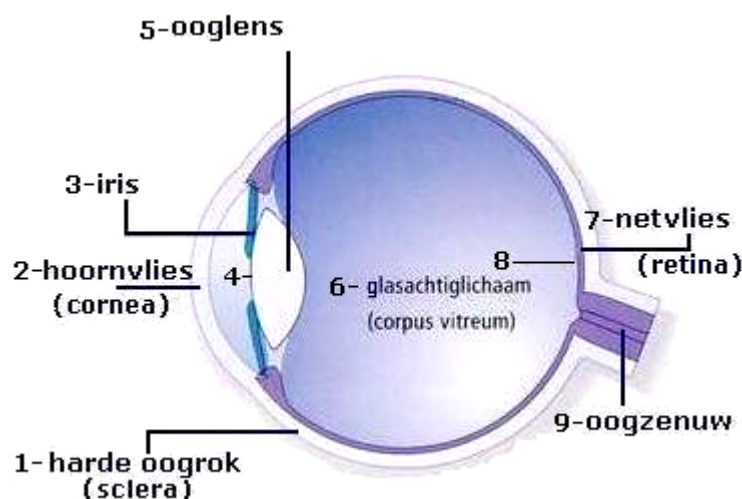

Als uw oogarts spreekt over staar

In deze folder vindt u informatie over het ontstaan, de behandeling van staar (cataract) en de soorten implantlenzen. Het is mogelijk dat in het gesprek met uw oogarts nog andere feiten aan de orde komen dan beschreven in deze folder.

Wat is staar?

Staar of grijze staar is een vertroebeling van de ooglens die het zien verstoort. Het oog is een stevige bol die bestaat uit de harde oogrok (het oogwit), met aan de voorzijde het hoornvlies en aan de achterzijde de oogzenuw (zie figuur 1). Binnen in het oog aan de voorzijde bevindt zich het regenboogvlies (iris) met in het centrum de pupil opening. De lens bevindt zich achter het regenboogvlies. Onder normale omstandigheden is de lens helder en doorzichtig.

Figuur 1. Het oog

Achter de lens bevindt zich een grote geleachtige massa die het glasachtig lichaam wordt genoemd. Daarachter ligt het netvlies met in het centrum de gele vlek (macula) en de oogzenuw.

De lens zorgt voor het scherpstellen van de beelden op het netvlies. Vanuit het netvlies wordt het daar gevormde beeld via de oogzenuw doorgegeven aan de hersenen.

Als de ooglens troebel is (staar), worden de lichtstralen in hun beloop gestoord, zodat er een onscherp beeld op het netvlies ontstaat. Daardoor lijken de dingen die iemand met staar ziet waziger en grauwer van kleur.

Hoe ontstaat staar?

Staar ontstaat als de chemische samenstelling van de lens verandert. De precieze oorzaak van die chemische verandering is in de meeste gevallen niet bekend.

De lens is opgebouwd uit een lenskern, omgeven door de lenschors. Hieromheen bevindt zich het lenskapsel. De lenschors bestaat uit cellen die eiwitvezels vormen. Die vezels blijven gedurende het hele leven langzaam aangroeien en vormen de lenskern. Door die levenslange aangroei van lensvezels wordt de lenskern steeds dikker en verliest zo geleidelijk aan haar helderheid. Als hierdoor het zien vermindert, spreekt men van kernstaar. Het dikker en stugger worden van de lens is overigens ook de reden dat men meestal een leesbril moet dragen om dit te compenseren.

Een andere vorm van staar is die waarbij de cellen in de lensschors beschadigd raken. De cellen worden dan troebel door het stollen van hun eiwitten. Deze vorm van staar wordt schorsstaar genoemd.

Zowel schors- als kernstaar kunnen een vorm van ouderdomsstaar zijn: een normaal verouderingsproces.

Staar kan ook ontstaan door een oogontsteking of door een beschadiging van het oog door een ongeval. Verder kan staar het gevolg zijn van erfelijke ziekten, algemene lichamelijke ziekten (bijv. diabetes mellitus) en van chemische beïnvloeding (bijv. gebruik van bepaalde medicijnen). Als laatste kennen we nog het zeldzame aangeboren of congenitaal staar. Deze vorm van staar is aanwezig bij de geboorte en ontstaat nogal eens als gevolg van erfelijke afwijkingen.

Verschijnselen

Door staar wordt het zien geleidelijk aan slechter. Staar ontwikkelt zich gewoonlijk heel langzaam. Het belangrijkste verschijnsel of symptoom van staar is dat men geleidelijk aan waziger gaat zien. In een vroeg ontwikkelingsstadium van staar kan de gezichtsscherpte nogal wisselen. Soms moet daardoor de sterkte van de bril een aantal keren worden aangepast.

Als de vertroebeling van de lens verder toeneemt, heeft veranderen van de brilsterkte geen zin meer. Dubbelzien met één oog komt wel eens voor, maar verdwijnt vaak weer als de staar toeneemt. Staar veroorzaakt nogal eens problemen bij het autorijden in schemer en duisternis. Dit komt door de sterke

verstrooiing van het licht van de koplampen van tegemoetkomende auto's.

Mensen met schorsstaar zien meestal het best bij zwakke verlichting, als de pupil enigszins wijd is.

Mensen met kernstaar hebben vaak meer licht nodig om nog redelijk te kunnen zien. Soms ontdekken patiënten met kernstaar dat zij weer kunnen lezen zonder bril, terwijl zij voor het zien in de verte nog steeds een bril nodig hebben. Dat komt door de toename van de brekende kracht van de lens.

Lichtstralen vanaf korte afstand worden dan goed afgebeeld op het netvlies. Het oog is bijziend geworden. Dit 'goede zien' gaat geleidelijk weer verloren als de vertroebeling van de lens (de staar) toeneemt.

Behandeling

Staar kan alleen door een operatie worden verholpen.

Wanneer behandelen?

Wie nog goed genoeg ziet om zonder problemen te werken of met hobby's bezig te zijn, hoeft zich niet te laten behandelen. Een operatie is dan nog niet noodzakelijk. Het is echter wel realistisch om rekening te houden met een staaroperatie in de toekomst. Staar wordt immers nooit minder. Het gezichtsvermogen gaat langzaam maar zeker achteruit. Zodra staar zo hinderlijk wordt dat het dagelijkse leven erdoor verstoord raakt, kan het gezichtsvermogen worden hersteld door een staaroperatie.

De operatieve behandeling

Bij een staaroperatie wordt de troebele oog lens vervangen door een heldere kunst lens.

De operatie-technieken zijn de laatste jaren sterk verbeterd. Daardoor verlopen operaties tegenwoordig veel vlotter. De staaroperatie duurt over het algemeen ongeveer 20 minuten. Meestal kan zo'n operatie onder plaatselijke verdoving worden uitgevoerd. De operatie vindt plaats in dagbehandeling.

Voordat de operatie begint wordt u steriel afgedekt met een doek. Onder deze doek krijgt u frisse lucht om eventuele benauwdheid te voorkomen. Tijdens de operatie wordt uw gezondheidstoestand doorlopend bewaakt; uw hartslag en zuurstofgehalte worden constant gemeten. Verder zorgen de operatie- en/ of anesthesie-assistenten ervoor dat u zich kunt ontspannen en u op uw gemak voelt op het moment dat de operatie begint.

Gedurende de operatie wordt er veelal gesproken door de oogarts en het operatiekamerpersoneel. Bovendien produceert de aanwezige operatieapparatuur tal van geluiden. Dit is echter niets om u ongerust over te maken.

Na de operatie krijgt u medicijnen in het oog om eventuele ontstekingsreacties tegen te gaan. Daarna krijgt u ter bescherming een oogverband op het geopereerde oog.

De meeste patiënten kunnen hun normale activiteiten korte tijd na de operatie hervatten.

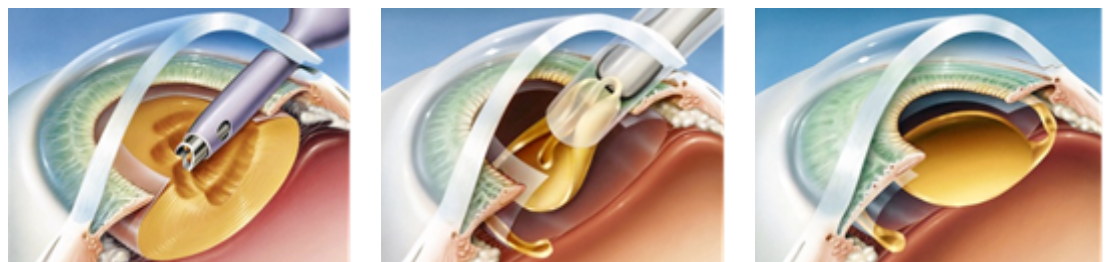

De operatietechniek

Vroeger werd bij een staaroperatie de gehele lens verwijderd, inclusief het lenszakje. Het was dan niet erg gemakkelijk om een kunstlens te plaatsen, zodat vele aan staar geopereerde mensen na de operatie met een bril met dikke glazen door het leven moesten. Tegenwoordig wordt de kunstlens in het lenszakje geplaatst. Met een kunstlens wordt de natuurlijke situatie van het oog zo dicht mogelijk benaderd.

De meest moderne techniek is die van de zogenaamde phaco-emulsificatie. De operatie begint met een klein sneetje in het oog (kleiner dan 3 mm). Dan maakt de oogarts een ronde opening in de voorkant van het lenskapsel (lenszakje). Door deze opening brengt de arts een zuigbuisje dat ultrasoon trilt. De lens wordt verpulverd en weggezogen.

Als het lenszakje leeg is, wordt er een kunstlens in geplaatst. Door de speciale manier waarop het sneetje gemaakt wordt, is er veelal geen hechting nodig. Bij 95-99% van de patiënten verloopt de operatie probleemloos. Binnen enkele dagen na de operatie ziet men aanzienlijk beter. Daarmee behoort de staaroperatie tot de meest succesvolle chirurgische ingrepen die tegenwoordig worden verricht.

Figuur 2. de operatie (bron: Alcon)

Misverstand

Veel mensen denken dat staar tegenwoordig met laser behandeld kan worden. Een begrijpelijk misverstand. Staarpatiënten met een nieuwe heldere kunstlens kunnen immers last krijgen van nastaar. Hierbij wordt het lenskapsel troebel. Nastaar kan wel met een laserbehandeling verholpen worden, staar niet.

Samenvatting

- Grijs staar (cataract) is een vertroebeling van de ooglens die het zien verstoort.
- Door cataract wordt het zien geleidelijk aan slechter.
- Cataract kan alleen door een operatie worden verholpen.
- 95 tot 99% van de cataractoperaties verloopt succesvol.

Meer informatie?

Wit u meer informatie over de staaroperatie?

- Vraag dan om de folder 'Staaroperatie.'
- Bekijk de voorlichting over de staaroperatie op de website: www.gelreziekenhuizen.nl
- Kijkt u op www.oogartsen.nl